

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 21 (1)

INDUSTRISKE SVOJINE

IZDAN 1. AVGUSTA 1929.

PATENTNI SPIS BR. 6179.

Siemens & Halske A. G., Berlin-Beč.

Raspored veza naprava za traženje doziva u telefonskim centralama.

Prijava od 9. aprila 1927.

Važi od 1. septembra 1928.

Traženo pravo prvenstva od 10. aprila 1926. (Nemačka).

U telefonskim centralama sa radom pomoću birača poznato je, da se defektne naprave za traženje doziva povlače iz saobraćaja pomoću uredjaja za periodično uključivanje. Ako pak kvar sam od sebe iščezne, onda se naprava za traženje doziva i dalje nalazi van saobraćaja, i radno osoblje u tom slučaju uvodi napravu za traženje doziva opet u saobraćaj stavljanjem u rad uredjaja za periodično uključivanje. Po ovom pronalasku uključivanje naprave za traženje doziva od strane radnog osoblja — uklanja se na taj način, što se kao uredjaj za periodično uključivanje upotrebljuju termo-relei, koji, ako je pokvarena kakva nadražena naprava za traženje doziva, uključuju ispravnu napravu za traženje doziva u nadraženu liniju. Ako se kakva pokvarena naprava za traženje doziva sposobi za rad, onda ona u rasporedu po pronalasku — ako postoji još jedna dozivna linija — zauzima ovu liniju. Probni rele potom, na poznati način, zaustavlja napravu za traženje doziva, isključuje rele za početni rad i uključuje draženu liniju. Termo-rele se isključuje padom relea za početni rad.

Kao primer izvodjenja pronalaska po- kazan je na priloženom nacrtu raspored, kod koga se naprave za traženje doziva uzastopno uključuju lančastim uključivanjem. Pronalazak nije ograničen na ovaj primer izvodjenja, te se može upotrebiti i onde, gde su u upotrebi naprave za traženje birača.

Na nacrtu obeležene naprave za traženje doziva AS₁, AS₂, AS₃ podredjene su jednoj grupi priključnih linija. Pretpostavimo, da je ova grupa priključnih linija podeљena u tri podgrupe. Sa La₁ Lb₁, La₂ Lb₂, La₃ Lb₃ obeležene priključne linije predstavljaju po jednu priključnu liniju na nacrtu predstavljenih triju podgrupa jedne grupe priključne linije. Svaka podgrupa priključnih linija podredjena je jednoj od naprava za traženje doziva, koja se najpre iskorišćava. Tako je na primer naprava za traženje doziva AS₁ podredjena podgrupi priključne linije, od koje je predstavljena priključna linija La₁, Lb₁. Isti je slučaj sa napravom za traženje doziva AS₂ i priključnom linijom La₂, Lb₂. Veličina pojedinih podgrupa upravlja se prema gustini saobraćaja i ne određuje se, jer se može proizvoljno utvrditi.

Pretpostavimo, da je na priključnim linijama La₁ i Lb₁ ležeći pretplatnik skinuo svoju slušalicu sa kuke, onda se obrazuje sledeće kolo struje za dozivni rele R₁: zemlja, namotaj II relea R₁, kontakt 14t₁, linija Lb₁, gajtan na pretplatničkom mestu (nepredstavljenom), linija La₁, kontakt 18t₁, namotaj I relea R₁, baterija, zemlja. U ovom kolu struje reagira rele R₁. Rele R₁ aktivira pri tom svoje kontakte 1r₁, 2r₁. Kontaktom 1r₁ uspostavlja se sledeće kolo struje za rele An₁ naprave za traženje doziva: zemlja, kontakt 1r₁, kontakt 9p₁, namotaj relea An₁, baterija, zemlja. Kontaktom 2r₁ polaže se rele T₁ na

kontaktu, koji obeležava dozivajuću liniјu, u kontaktu polici kraka c_1 naprave AS₁. Nadraživanjem relea An₁ aktiviraju se kontakti 3an₁, 4an₁, 5an₁ i 6an₁. Kontaktom 3an₁ polaze se zemlja preko namotaja II i I relea P₁ na krak c_1 naprave AS₁. Kontaktom 4an₁ uspostavlja se sledeće kolo struje za obrtni magnet naprave AS₁: baterija, prekidač U₁, obrtni magnet Das₁ naprave AS₁, kontakt 10p₁, kontakt 4an₁, zemlja. U ovom kolu impulsivno se nadražuje obrtni magnet naprave za traženje doziva, usled čega se kraci naprave za traženje doziva postupno uključuju na poznati način. 5an₁ se otvara, tako da se pomoću zemlje, položene na nadražajni lanac pri zatvaranju okntakta 1r₁, ne može nadražiti drugi rele nadražajnog lanca. Kolo struje uspostavljeno preko donje linije g nadražajnog lanca preko kontakta 39an₃ i kontakta 43p₃ za rele An₃, ostaje bez dejstva, jer se pri reagiranju relea An₃ odmah otvara kontakt 39an₃ i prekida kolo struje. Rele An₃ počinje tada da zvrji, ali ne vrši dalja uključivanja. Pomoću kontakta 6an₁ uključuje se termo-rele Th₁.

Ako naprava za traženje doziva AS₁ nadje kontakt, koji je obeležen približavanjem relea T₁, koji leži na bateriji, u kontaktnoj polici krake c_1 , onda se uspostavlja ovo kolo struje: zemlja, kontakt 3a₁, namotaj II i I relea P₁, krak c_1 naprave za traženje doziva, kontakt 2r₁, namotaj relea T₁, baterija, zemlja. U ovom kolu reagiraju relei P₁ i T₁. Rele P₁ aktivira svoje kontakte 7p₁, 8p₁, 9p₁, 10p₁. Pomoću kontakta 10p₁ prekida se kolo struje za obrtni magnet Das₁, tako da naprava za traženje doziva AS biva stavljena u mirovanje. Kontaktom 9p₁ isključuje se rele An₁ i premošćuju se kontakti 5an₁ i 17th₁. Kontakti 11p₁ i 7p₁ uključuju priključne lanije Le₁ i Lb₁ pri čem se naprava za traženje doziva spaja sa nepredstavljenim uredjenjima za spajanje i relei A₁ i B₁ počinju reagirati. Kontakt 8p₁ kratko vezuje namotaj II relea P₁, pri čem veza na poznati način izgleda zatvorena jednom drugom napravom za traženje doziva prema pritisku zauzimanja. Aktiviranjem kontakta 9p₁ isključuje se rele An₁ i time istovremeno pada. Pošto je rele An₁, načinjen kao usporavajući rele dovode se kontakti 3an₁, 4an₁ i 6an₁ preko relea An₁ usporavajuće u položaj mira. U medjuvremenu je rele V₁ uključen preko kontakta 15a₁ relea A₁, usled čega se aktivira kontakt 16v₁, tako da se pri otvaranju kontakta 3an₁ pri padu relea An₁ već ponovo uključuje zemlja za namotaj relea P₁. Kontakt 6an₁ otvara

kolo termo-relea Th₁. Termo-rele Th₁ nije u ovom slučaju reagirao, pošto je naprava za traženje doziva uspostavila vezu za jedno izvesno vreme. Pri obrazovanju probnog kola struje nadražuje se rele T₁, kao što je već opisano. Rele T₁ aktivira svoje kontakte 12t₁, 13t₁ i 14t₁. Pomoću kontakta 12t₁ uspostavlja se kolo za rele T₁ i P₁ nezavisno od aktiviranja kontakta 2r₁. Kontakti 13t₁ i 14t₁ vrše pri svom aktiviranju isključivanje namotaja I i II dozivnog relea R od priključne linije.

Pri odvajanju relea R₁ od linija La₁ i Lb₁ pada ovaj i otvara svoje kontakte.

Ako postoji drugi doziv sa preplatničke grupe, kome je podredjena naprava za traženje doziva AS₁, koji se najpre iskorističava, onda je zatvoren jedan kontakt naznačen na nacrtu pored okntakta 1r₁. Zatvaranjem ovog kontakta prouzrokovano nadraživanje ide zatim preko zatvorenog kontakta 9p₁ ka releu za puštanje jedne slobodne naprave za traženje doziva, na pr. ka releu An₂, ako je slobodna naprava AS_{II}. Ova naprava se podešava zatim na isti način, kao i naprava AS₁.

Ako preplatnik, priključen za linije La₁ i Lb₁, želi da isključi svoju vezu, onda on ostavlja svoju slušalicu. Time se odvaja na preplatničkom mestu obrazovan gajtan i prekida kolo opisano za releje A₁ i B₁. Releji A₁ i B₁ padaju. Kontakt 15a₁ otvara kolo relea V₁, koji pada. Pri padu relea V₁ otvara ovaj svoj kontakt 16v₁. Time se prekida probno kolo, koje ide preko releja P₁ i T₁. Releji T₁ i P₁ gube nadražaj i vraćaju njima podredjene kontakte u položaj mira. Kada je ovo izvršeno, onda se naprava AS može ponovo zauzeti.

Pretpostavimo, da je naprava AS₁ puštena u rad jednim dozivom preplatnika, priključenog za linije La₁ i Lb₁, na već opisan način, i posle izvesnog vremena usled makavog poremećaja nije se podešila na dozivnu liniju, onda reagira termo-rele Th₁. Pri tom zatvara termo-rele Th₁ kontakt 17th₁, tako da preko kontakta 1r₁ izvršeno nadraživanje dolazi preko kontakta 17th₁ do relea slobodne naprave za traženje doziva, na pr. do releja An₂ naprave AS_{II}. Rele An₂ reagira i aktivira kontakte 20an₂, 21an₂, 22an₂, 23an₂. Pomoću kontakta 21an₂ polaze se zemlja preko kontakta 27p₂ na obrtni magnet Das₂ naprave AS_{II}, usled čega se ovaj postupno dalje uključuje na poznati način. Kontaktom 20an₂ polaze se zemlja preko namotaja II i I releja P₂ na probni uključni krak c₂ naprave AS_{II}. Kontakt 22an₂ otvara nadražajni lanac i kontakt 23an₂

uspostavlja kolo za termo-rele Th₂. Ako krak c₂ naprave AS_{II} dodirne kontakt f svoje kontaktne police, onda postaje sledeće kolo preko linije h višestrukog polja VL: zemlja, baterija, rele T₁ kontakt 2r₁, linija h višestrukog polja VL, linija m, kontakt f u kontaktnoj polici kraka c₂ naprave AS_{II}, namotaji I i II releja P₂. Rele P₂ aktivira kontakte 24p₂, 25p₁, 26p₁, 27p₂ i 28p₂. Kontaktom 27p₁ prekida se kolo naprave AS_{II}. Kontakt 26p₂ odvaja rele An₂ od nadražajne linije. Kontakti 24p₂ i 28p₂ uključuju krake a₂ i b₂ naprave za nepredstavljeno spojno uređenje. Kontakt 25p₂ kratko vezuje namotaj II relesa P₂, pri čem se naprava AS_{II} zatvara na poznati način. Rele T₁ aktivira pri nadražaju kontakte 12t₁, 13t₁ i 14t₁. Kontaktom 12t₁ i 14t₁ odvaja se rele R₁ od priključne linije La₁, Lb₁ dozivajućeg pretplatnika. Kontakt 12t₁ se zatvara, tako da probno kolo ostaje preko releja T₁ i P₂ pri padu releja R₁. Govorna veza ide preko kontakta d i e krakova a₂ i b₂ naprave AS_{II} preko linija i k ka priključnim linijama La₁ i Lb₂. Releji A₂ i B₂ nadražuju se preko pretplatničkog gajtana i reke A₂ zatvara preko kontakta 32a₂ kolo za rele V₂. Rele V₂ zatvara kontakt 33v₂, tako da se održava probno kolo preko releja P₁ i T₁ pri otvaranju kontakta 20an₂. Pri razdraživanju releja R₁ na linijama La₁ i Lb₁ prekida se kolo za rele An₁ na kontaktu 1r₁, tako da ovaj pada i svoje kontakte vraća u položaj mira. Time se preko kontakta 4an₁ prekida

radno kolo obrtnog magneta Das₁, pri čem naprava AS dolazi u položaj mira. Dalje se prekida kolo termorelea Th₁ na kontaktu 6an₁. Termo-rele Th₁ se razdražuje. Usled toga se otvara kontakt 17t₁.

Ako ne postoji drugi doziv iz pretplatničke grupe, kome je podredjena naprava AS₁ koja se najpre iskorišćuje, onda se pri ponovljenom dozivu iz te grupe pušta ponovo u rad naprava AS₁. Ako je odstranjena smetnja napravi AS₁, onda ova redovno izvršuje doziv. Ako smetnja nije odstranjena, onda se pušta naprava AS₁, ali se nadražaj pri ponovljenom aktiviranju termorelea Th ponovo uključuje za radnu dozivnu napravu na već opisan način, tako da poremećene naprave za traženje doziva postaju neaktivne pomoćnim uključnim uređenjem, pri čem se pri poremećaju nadražene naprave vrši priključivanje radne naprave za traženje doziva na nadražajnu liniju.

Patentni zahtev:

Raspored veza telefonskih postrojenja, koja rade pomoću birača, kod kojih se defektne naprave za traženje doziva stavljaju van saobraćaja pomoću uređenja za periodično uključivanje, naznačen time, što se kao uređenja za periodično uključivanje upotrebljuju termo-relei, koji, ako je pokvarena koja nadražena naprava za traženje doziva, uključuju drugu za rad sposobnu napravu za traženje doziva na dozvanu liniju.

